

**Udenrigsøkonomisk perspektivanalyse nr. XXIII
Sydkoreas økonomi og samhandel med Danmark**

Udenrigsøkonomisk analyseenhed i samarbejde med ambassaden i Seoul

Udenrigsministeriet, oktober 2016

Kontaktperson: Jacob Warburg

Sydkoreas økonomi

Sydkorea er verdens 11. største økonomi og hører til blandt de mest velstående lande. Sydkorea har baseret sin økonomiske vækst på et tæt samarbejde mellem staten og de meget store industrikoncerner, eksport og en stadig bevægelse op i værdikæden. Eksporten er stadig afgørende for økonomien. Uddannelse og forskning er vigtige økonomiske drivkræfter. Sydkorea blev hårdt ramt af den asiatiske finansielle krise i 1997-98, men kom relativt uskadt igennem den finansielle krise i 2008-09.

Aktuel økonomisk situation

I øjeblikket er udsigterne for Sydkoreas økonomi relativt gode, men også tæt knyttet til især vækstudsigterne for Kina, som er Sydkoreas største handelspartner. Sydkorea oppebærer et markant overskud på betalingsbalancen på ca. 7,5 pct. af BNP og har stort set balance på den offentlige saldo. I 2015 var realvæksten i BNP 2,6 pct. og denne vækst forventes at fortsætte og måske endda øges lidt frem mod 2020 til 3,0 pct. p.a.

Sydkoreas udenrigshandel

Sydkorea har en meget åben økonomi med stor afhængighed af international handel. Som et resultat heraf er Sydkorea et af de lande der har indgået flest frihandelsaftaler, herunder med EU, som trådte i kraft 1. juli 2011.

Kina er vokset til at blive Sydkoreas største handelspartner med omkring 1/4-del af Sydkoreas vareeksport og omkring 1/5-del af vareimporten. Næststørst er Europa (inklusive Rusland og Tyrkiet), mens USA kun er Sydkoreas tredje største handelspartner. I de senere år er varehandelen med Vietnam øget markant, mens handelen med Japan fylder stadig mindre.

Dansk handel med Sydkorea

Dansk eksport til Sydkorea består overvejende af maskiner, medico/farma og underleverancer til skibe. Eksporten til Sydkorea er faldet markant i første halvår 2016. Faldet skyldes et højt niveau for eksporten i 2015. En fremskrivning af dansk vare- og tjenesteeksport til Sydkorea indikerer, at væksten fra 2015-20 vil blive 0,9 mia.kr., svarende til 8 pct.

Det skønnes, at EU's frihandelsaftale med Sydkorea isoleret set har løftet dansk vareeksport med omkring 2 mia.kr., svarende til et løft på 50 pct. i forhold til en situation uden en FTA. Dette skønnes isoleret set at have skabt omkring 1000-1500 fuldtidsjobs i Danmark

Økonomiske udfordringer for Sydkorea

Strukturelt udfordres Sydkorea af en faldende arbejdsstyrke og en aldrende befolkning. Endvidere er Sydkorea sårbar overfor en vækstafmatning især i Kina, men også i USA og Europa. Faldet i olieprisen og lave fragtrater har presset værftsindustri og shipping. Stigende privat gældsætning indebærer sårbarhed overfor rentestigninger og boligmarkedet.

1. Sydkoreas økonomi

I dag hører Sydkorea til blandt verdens største økonomier og relativt mest velstående lande. I 2015 var Sydkoreas den 11. største økonomi i verden, op fra nr. 28 i 1980. Over denne periode på 35 år har Sydkorea haft en årlig realvækst i BNP på 6,5 pct., hvor Danmark til sammenligning har haft en årlig realvækst på 1,6 pct. For Sydkorea var væksten højest i starten af perioden på knap 10 pct. årligt, men er de seneste 15 år faldet til 3,9 pct. årlig realvækst.

I perioden fra 1980-2015 er Sydkoreas befolkning øget fra 37,5 millioner til 50,3 millioner, dvs. en årlig vækst på 0,8 pct. Realvæksten per capita har derfor været lidt lavere end væksten i BNP, nemlig 5,6 pct. årligt. Dette kan sammenlignes med en realvækst pr. capita i Danmark fra 1980-2015 på 1,3 pct. årligt.

Sydkorea har baseret sin økonomiske vækst på et tæt samarbejde mellem staten og de meget store industrikoncerner, eksport og en stadig bevægelse op i værdikæden. Uddannelse og forskning er vigtige økonomiske drivkræfter.

F&U-udgifterne i Sydkorea er de højeste i OECD med en andel på 4,3 pct. af BNP i 2014, heraf tegner erhvervslivet sig for tre fjerdedele af det samlede beløb. Den private F&U er typisk koncentreret i de store virksomheder, mens virksomheder med mindre end 250 ansatte udgjorde kun 24 pct. af de samlede F&U udgifter forhold til OECD-gennemsnittet på 33 pct. (OECD, 2013).

Sydkorea har en af de højest uddannede befolkninger i verden – den 6. højeste i OECD – og er samtidig den hårdest arbejdende (2.124 timer årligt pr. person mod Danmarks 1.436). De koreanske elever hører til blandt verdenseliten ifølge PISA-tests.

Næsten 70 pct. af en ungdomsårgang læser videre på en universitetsuddannelse. Korea har godt 400 universiteter (offentlige og private, hvoraf sidstnævnte udgør langt størsteparten). Nøglen til et godt job er en eksamensgrad fra et af Koreas mest anerkendte universiteter. I øjeblikket udklækker Sydkorea dog flere kandidater fra universiteterne, end der er arbejde til.

De små ungdomsårgange påvirker alvorligt uddannelsessystemet. Der er færre studerende, hvilket gælder både på grundskole og gymnasialt niveau. Det betyder at skoler må lukke. Universiteterne er derfor med rette bekymrede, da flertallet af universiteter i Korea er private.

I 1980 var Sydkoreas BNP per capita på 10 pct. af niveauet i Danmark. I 2015 er dette øget til 43 pct. af Danmarks BNP pr. capita.

Realt BNP. Millioner USD. 2010 priser.

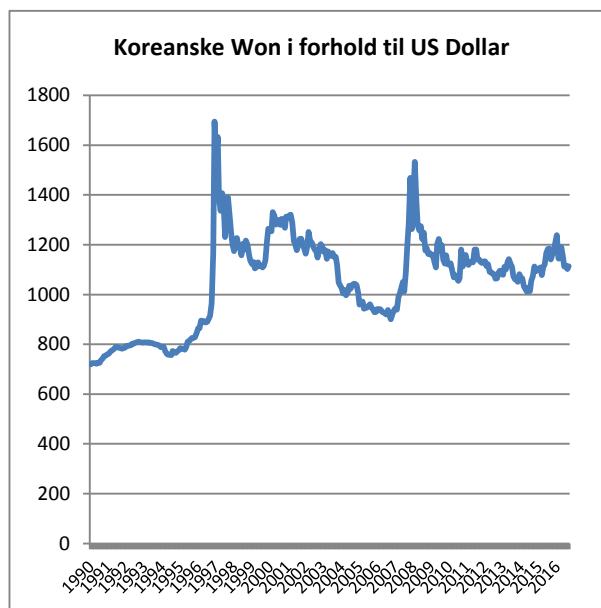
	1980	2015	Vækst p.a.
Sydkorea	141.004	1.266.144	6,5%
Danmark	186.546	329.768	1,6%
Relativt til DK	76%	384%	

Realt BNP pr. capita. USD. 2010 priser.

	1980	2015	Vækst p.a.
Sydkorea	3.758	25.162	5,6%
Danmark	36.412	58.105	1,3%
Relativt til DK	10%	43%	

Kilde: Oxford Economics.

Blandt andet som følge af stor låntagning i udenlandsk valuta og overinvestering blev Sydkorea relativt hårdt ramt af den asiatiske finansielle krise i 1997-98, hvor Sydkoreas BNP i 1998 faldt 5,5 pct. og Won'en mere end 50 pct. i forhold til amerikanske dollar. Allerede året efter var BNP-tabet dog mere end genvundet målt i lokal valuta. Sydkorea blev også ramt af den globale finansielle krise i 2008, men dog kun i mindre udstrækning. Vækstraten faldt i 2008 til 2,8 pct. og i 2009 til 0,7 pct. og valutaen faldt omkring 40 pct. i forhold til USD. Efterfølgende har Won'en dog stabiliseret sig og BNP har i de senere år ligget omkring 2,5 – 3,5 pct. årlig realvækst. Til sammenligning blev Danmark ikke berørt af den asiatiske krise i slutningen af 1990'erne, men i 2008 faldt BNP med 0,7 pct. og i 2009 med 5,1 pct. og dansk økonomi har efterfølgende befundet sig i en lavvækstperiode.

I øjeblikket er udsigterne for Sydkoreas økonomi relativt gode, men også tæt knyttet til vækstudsigterne for Kina, som er Sydkoreas største handelspartner, jf. nedenfor. Sydkorea oppebærer et markant overskud på betalingsbalancen på ca. 7,5 pct. af BNP og har stort set balance på den offentlige saldo. Den sunde offentlige økonomi har medført, at regeringen har stort økonomisk råderum til at føre en ekspansiv penge- og finanspolitik. Senest har den koreanske regering i juli måned i år offentliggjort en større stimulus pakke med en samlet værdi på små 10 mia. USD.

Centralbankens toneangivne rente er i det seneste år løbende sat ned og er p.t på 1,25 pct. Yderligere reduktioner kan forventes. Inflationen på 1 pct. ligger væsentligt under målsætningen på 2 pct. .

Nøgletal for Sydkoreas økonomi (årlig ændring i pct. hvis ikke andet angivet).

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BNP, realt	3,3%	2,6%	2,7%	2,8%	3,0%	2,9%	2,7%
Industriproduktion	0,6%	-0,8%	0,9%	3,0%	3,5%	3,6%	3,4%
Forbrugerpriser	1,2%	0,7%	0,8%	1,3%	1,4%	1,8%	2,0%
Eksport af varer og tjenester	2,0%	0,8%	1,4%	2,0%	2,8%	3,4%	3,5%
Import af varer og tjenester	1,5%	3,2%	1,2%	1,8%	3,0%	3,5%	3,8%
Betalingsbalance, pct af BNP	6,0%	7,7%	7,4%	6,6%	6,6%	5,9%	4,9%
Saldo på statsfinanser, af BNP	0,6%	0,0%	-0,5%	-0,2%	-0,1%	-0,3%	-0,2%
Betalingsbalance (Mia.USD)	84,4	106,0	103,4	94,8	100,0	95,0	82,2
Handelsbalance (Mia. USD)	93,7	128,6	144,7	129,9	133,6	113,8	90,5
Rente 10 årig stat (niveau)	3,2%	2,3%	1,7%	1,9%	2,3%	2,7%	3,1%
Valutakurs ver USD (niveau)	1.053	1.131	1.161	1.188	1.185	1.171	1.164

Kilde: Oxford Economics

I 2015 var realvæksten i BNP 2,6 pct. og denne vækst forventes at fortsætte og måske endda øges lidt frem mod 2020 til 3,0 pct. p.a. Det private forbrug voksede 3,7 pct. i 2015 og forventningen er fortsatte årlige vækstrater omkring 2,5-3,0 pct. Samtidig voksede det offentlige forbrug 3,4 pct. i 2015 og i de kommende par år forventes vækstrater omkring 4-6 pct.

2. S sammensætning af Sydkoreas udenrigshandel på lande og sektorer.

Sydkoreas udenrigshandel finder fortrinssted med Kina, Europa og USA.

Fordeling af Sydkoreas vareeksport på lande. Pct.

	1980	1990	2000	2015
Kina	0,0%	0,0%	11,4%	27,2%
Øvrig Asien	7,3%	6,3%	8,8%	5,8%
USA	28,4%	30,3%	23,3%	13,9%
Europa	17,9%	15,7%	15,5%	10,5%
Hong Kong	5,1%	5,9%	6,6%	6,0%
MENA	11,7%	3,9%	4,4%	6,0%
Vietnam	0,1%	0,0%	1,0%	5,5%
Japan	18,7%	19,7%	12,6%	5,1%
Latinamerika	2,9%	3,1%	5,4%	5,1%
Singapore	1,6%	2,8%	3,5%	3,0%
Indien	1,1%	0,7%	0,8%	2,4%

Kilde: Oxford Economics

Fordeling af Sydkoreas vareimport på lande. Pct.

	1980	1990	2000	2015
Kina	0,0%	0,0%	8,0%	20,7%
Øvrig Asien	7,3%	6,6%	11,1%	7,2%
USA	22,0%	25,4%	18,2%	10,1%
Europa	6,6%	12,7%	11,8%	14,8%
Hong Kong	0,0%	0,0%	0,8%	0,3%
MENA	23,4%	8,2%	15,1%	15,6%
Vietnam	0,0%	0,0%	0,2%	2,2%
Japan	26,3%	27,9%	19,8%	10,5%
Latinamerika	1,7%	2,8%	2,1%	3,7%
Singapore	0,7%	1,3%	2,3%	1,8%
Indien	0,2%	0,4%	0,6%	1,0%

Kilde: Oxford Economics

Kina er vokset til at blive Sydkoreas største handelspartner og står i dag for omkring 1/4-del af Sydkoreas vareeksport og omkring 1/5-del af vareimporten. Handelen mellem de to lande er vokset kraftigt i en årrække. I 2015 var Sydkoreas vareeksport til Kina omkring 137 mia. USD og importen ca. 90 mia. USD, i alt 227 mia. USD i samlet varehandel med et overskud i Sydkoreas favør på ca. 47 mia. USD.

Næststørste handelspartner i 2015 var Europa (inklusive Rusland og Tyrkiet) med en samlet varehandel på 120 mia. USD og et mindre underskud for Sydkorea på 6 mia. USD. Tredjestørste handelspartner er USA med en samlet varehandel på 114 mia. USD og et overskud i Sydkoreas favør på 26 mia. USD.

Mens varehandelen med Kina er vokset mere end 7 gange fra 2000 til 2015 er varehandelen med Europa kun vokset 2,7 gange og med USA 1,7 gange. Relativt er det imidlertid varehandelen med Vietnam, som er øget mest, hvor eksporten er 16-doblet og importen 30-doblet fra 2000-2015. Hermed er Vietnam blevet Sydkoreas fjerde vigtigste handelspartner for varer i 2015. Sydkorea havde i 2015 et overskud på varehandelen på ca. 18 mia. USD.

Relativt er det handelen med Japan, som er faldet mest. Fra 2000-2015 er den samlede varehandel med Japan kun steget 1,4 gange og Japan aftager nu kun 5,1 pct. af Sydkoreas vareeksport og tilvejebringer kun 10,5 pct. af Sydkoreas vareimport. Sydkorea har et underskud på varehandelen på ca. 20 mia. USD.

I Europa er Storbritannien Sydkoreas største eksportmarked og Tyrkiet og Tyskland de næst største. På importsiden er Tyskland den største leverandør med 4,8 pct. af Sydkoreas import,

efterfulgt af Rusland og Frankrig. Danmark aftager 0,3 pct. af Sydkoreas vareeksport og leverer 0,2 pct. af Sydkoreas vareimport. Danmarks samhandel med Sydkorea er uddybet i afsnit 3.

Sydkoreas største eksportvarer maskiner og transportmidler, elektriske apparater og motorkøretøjer. På importsiden dominerer olieprodukter efterfulgt af maskiner og transportmidler og elektriske maskiner. Den store eksport af maskiner og transport går især til Kina, som i 2015 aftog 23 pct. Næststørste sydkoreanske marked for maskiner og transport var USA, som aftog 16 pct., mens Europa aftog 11 pct.

For elektroniksektoren spiller verdens største producent af mobiltelefoner, Samsung Electronics, en helt særlig og afgørende rolle. Der ses derfor med stor bekymring på de potentielle negative implikationer for eksporten og samfundsøkonomien efter Samsung har indstillet produktionen af deres nyeste og stort lancerede smartphone Galaxy Note 7 pga brandfare i batteriet. Det økonomiske tab for Samsung er stort men håndterbart. Risikoen for virksomhedens brand image er på sigt derimod langt mere alvorligt. Samsung koncernen bidrager med godt 15-20% af Sydkoreas BNP, hvorfor hurtig afbødning af skadevirkningerne og genoprettelse af forbrugertilliden vil være afgørende.

På importsiden var Kina også største leverandør af maskiner og transport, efterfulgt af Japan og USA. Sydkoreas store import af brændsler stammer primært fra Saudi Arabien, Forenede Arabiske Emirater og Rusland.

3. Danmarks samhandel med Sydkorea

Sydkoreas står for omkring 1,3 pct. af Danmarks samlede udenrigshandel, dvs. både eksport og import, men betydningen for danske virksomheder overgår dog dette tal. Dette skyldes indirekte ”dansk” eksport og produktion i tredjelande (eksempelvis Østeuropa eller Kina) til Sydkorea, som ikke er indeholdt i de bilaterale handelstal. Denne handel bidrager ikke desto mindre væsentligt til danske virksomheders koncernøkonomi og værdiskabelse både ude og hjemme

I 2015 beløb Danmarks samlede eksport til Sydkorea sig til 11,9 mia.kr., fordelt med 6,7 mia.kr. i vareeksport og 5,2 mia.kr. i tjenesteeksport, primært søfart. Importen var i alt 14,6 mia.kr. fordelt med 11,9 mia.kr. i vareimport og 2,7 mia.kr. i tjenesteimport.

Danmarks udenrigshandel med Sydkorea, mia.kr. og pct.

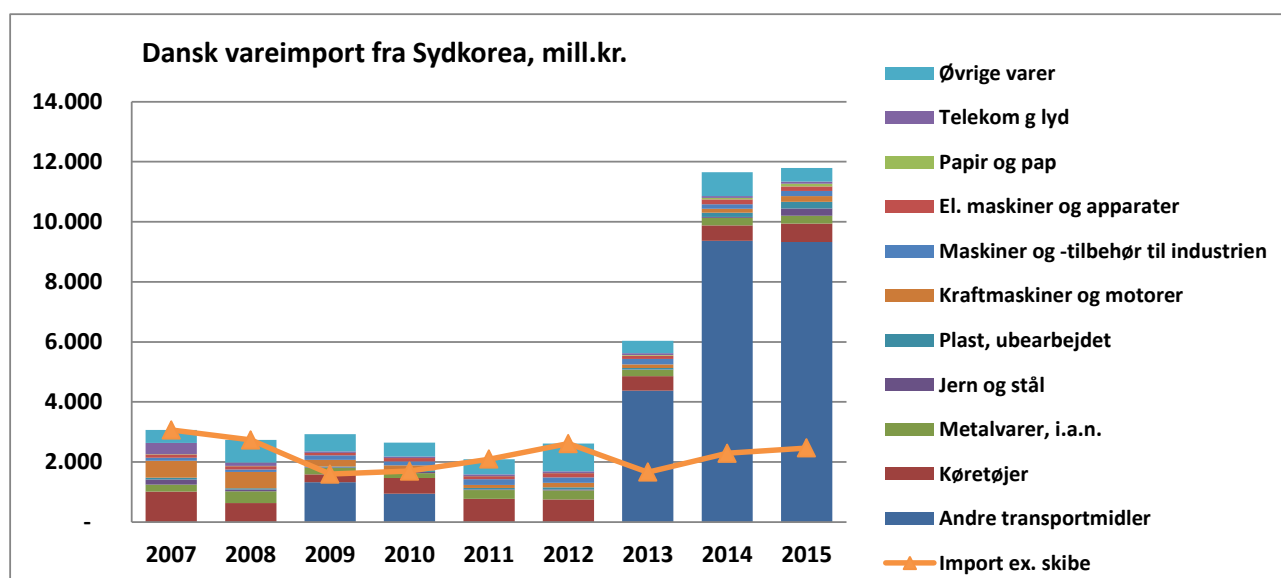
	2005		2010		2015	
	Mia.kr.	Andel	Mia.kr.	Andel	Mia.kr.	Andel
Dansk eksport						
Varer	3,3	0,7%	4,1	0,7%	6,7	1,0%
Tjenester	3,5	1,3%	5,1	1,5%	5,2	1,2%
Eksport i alt	6,8	0,9%	9,2	1,0%	11,9	1,1%
Dansk import						
Varer	4,2	1,0%	2,7	0,6%	11,9	2,0%
Tjenester	1,5	0,6%	2,8	0,9%	2,7	0,7%
Import i alt	5,7	0,9%	5,5	0,7%	14,6	1,5%
Balancer						
Varebalance	-0,9		1,3		-5,2	
Tjenestebalance	2,0		2,4		2,5	

Bilateral handelsbalance	1,1	3,7	-2,6
--------------------------	-----	-----	------

Statistikbanken.dk/BB3

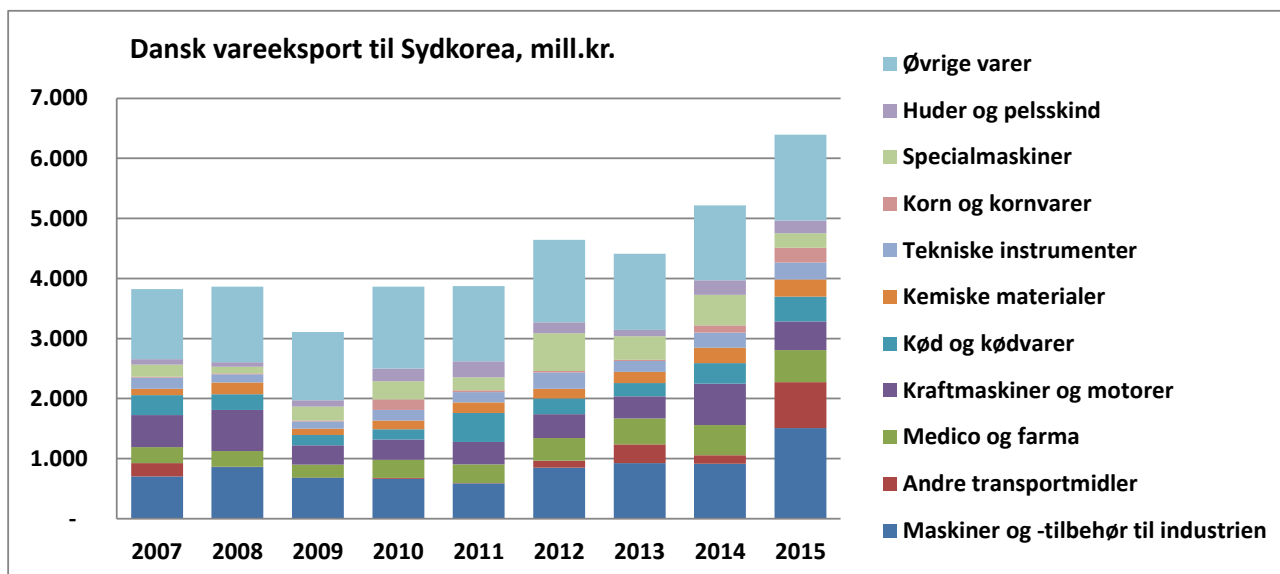
Danmark har traditionelt haft et betydeligt overskud i samhandelen med Sydkorea, men har siden 2013 haft underskud. Underskuddet stammer fra varehandelen, hvor importen fra Sydkorea er steget markant, mens Danmark fortsat har et stort overskud på tjenestehandelen, primært som følge af store indtægter fra søtransport.

Den kraftige stigning i vareimporten fra Sydkorea skyldes store indkøb af skibe i 2013, 2014 og 2015, jf. figuren nedenfor, hvor skibe er indeholdt i kategorien ”Andre transportmidler”. Ses bort fra importen af skibe er dansk vareimport fra Sydkorea faldet en smule fra 2012 til 2015.

Kilde: Danmarks Statistik

Dansk vareeksport til Sydkorea er steget jævnt siden lavpunktet i 2009. Eksporten domineres af maskiner/udstyr til industri, skibe, medico/farma, dele til vindmøller og kød og kødvarer, jf. figuren nedenfor.

4. Forventninger til dansk eksport til Sydkorea

I 2016 er vareeksporten til Sydkorea i de første seks måneder faldet med 37,5 pct. i forhold til samme periode i 2015. Faldet skyldes overvejende, at niveauet for eksporten af maskiner til industrien var meget højt i 2015, givetvis som følge af enkeltordrer, som ikke er gentaget i 2016. Krisen i den koreanske skibsbygningsindustri, hvortil danske maritime virksomheder er store underleverandører, er anden forklaring på tilbagegangen.

Også eksporten af korn og kornvarer var på et usædvanligt højt niveau i 2015 og er nu tilbage på et mere normalt niveau. Samlet set indebærer udviklingen dog, at udsigten for væksten i dansk vareeksport til Sydkorea indikerer et fald på i 2016 på 8,4 pct. i basiseksporten og 14,7 pct. i den samlede vareeksport. Dette svarer til et niveau omkring 5 pct. højere end i 2014. For 2017 indikerer Udenrigsministeriets Eksportudsigst en vækst i dansk vareeksport til Sydkorea på 10-15 pct.

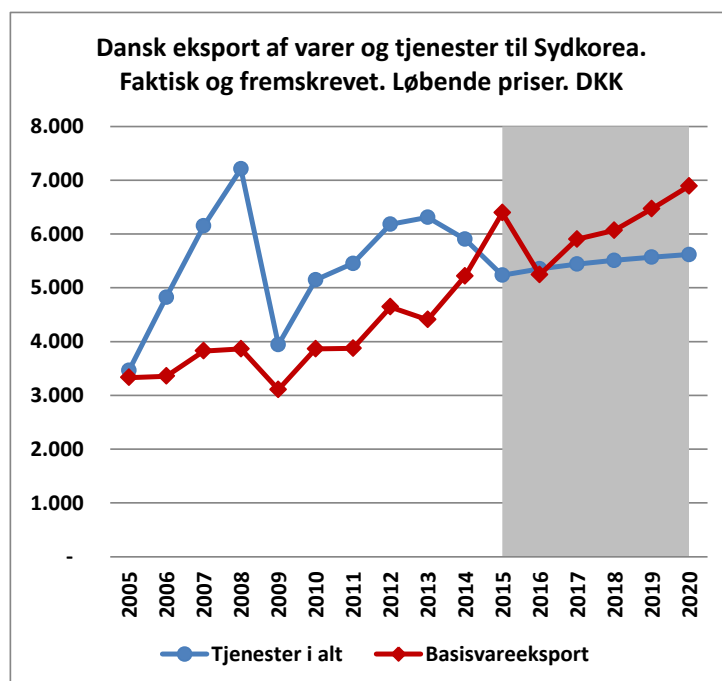
En fremskrivning af dansk vare- og tjenesteeksport til Sydkorea indikerer, at væksten fra 2015-20 vil være 0,9 mia.kr., svarende til 8 pct. jf. tabellen nedenfor

Dansk eksport af varer og tjenester til Sydkorea. Faktisk og fremskrevet. Løbende priser. DKK

	2010	2015	2020	Vækst	
				2010-15	2015-20
Varer	3.863	6.393	6.890	2.529 65%	497 8%
Tjenester	5.149	5.235	5.620	86 2%	385 7%
Varer og tjenester	9.012	11.628	12.510	2.615 29%	883 8%

Note: Data fra Danmarks Statistik. Vareeksporten er fremskrivet på grundlag af Udenrigsministeriets Eksportudsigst, mens tjenesteeksport er lineært fremskrevet.

Som følge af det høje niveau for vareeksporten i 2015 forventes væksten i vareeksporten fra 2015-2020 kun at blive 0,5 mia.kr., svarende til en samlet vækst på 8 pct. Tjenesteeksporten, som primært består af søtransport, har historisk været meget volatil og bestemmes i stor udstrækning af fragtraterne. En fremskrivning er derfor forbundet med særlig stor usikkerhed. Fremskrivningen indikerer her en vækst på knap 0,4 mia.kr., svarende til 8 pct. fra 2015 til 2020.

5. Sydkoreas aktuelle økonomiske udfordringer

På trods af den generelt sunde økonomiske situation har Sydkorea dog en række aktuelle og strukturelle udfordringer. Blandt disse kan nævnes:

- Sydkoreanske virksomheder er udsat i forhold til en svækket økonomisk udvikling i Kina.
- Deprecieringen af den japanske yen har presset koreanske virksomheder i forhold til deres japanske konkurrenter.
- Sydkoreas befolkning ældes hurtigt som følge af stigende levealder og få børnefødsler (fødselsrate på 1,2). Arbejdsstyrken falder.
- Det globale olieprisfald, overkapacitet og lave fragtrater har skabt et stort hul i de koreanske skibsværfters ordrebøger. Det gælder både ordretilgangen på nybygninger af skibe og offshore installationer. Værfterne er desuden præget af stor gæld og har modtaget store kapitalindskud fra statslige banker. Krisen, som forventes at fortsætte i 2017, rammer især Sydkoreas sydlige regioner, hvor denne produktion er lokaliseret. Fra dansk side har DONG aflyst ordre på en olieplatform (Hejrefeltet) der var under konstruktion hos DSME.
- De koreanske bygge-, anlægs- og ingeniørfirmaer der typisk har haft omfattende ordrebøger i Mellemøsten har kun svag ordretilgang foranlediget af faldet i oliepriserne.
- De koreanske shipping virksomheder er under hårdt pres. Det største koreanske containerrederi Hanjin (og nr. 7 på verdensplan) er således gået i betalingsstandsning tidligere på året. Den anden store virksomhed Hyundai Merchant Marine klarer sig bedre, men er ligeledes hårdt presset og en fortsat drift kræver formentlig tilførsel af ny kapital.
- Hertil kommer, at Korea over de senere år har oplevet et stigende antal konflikter på arbejdsmarkedet både i den private og offentlige sektor. Ønsket om lønstigninger, herunder

en højere mindsteløn har udgjort en vigtig sag, og senest har regeringens ønske om at indføre performance baseret løn i det offentlige medført protester og strejker.

- Endelig kan nævnes, at de sydkoreanske husholdninger har oparbejdet en betydelig gældsbyrde som følge af øget låntagning til køb af fast ejendom. Dette gør dem sårbare i forhold til boligmarkedet og en eventuel rentestigning, og den høje gældssætning kan potentielt få negativ indvirkning på privatforbruget.

6. Frihandelsaftalen mellem EU og Sydkorea

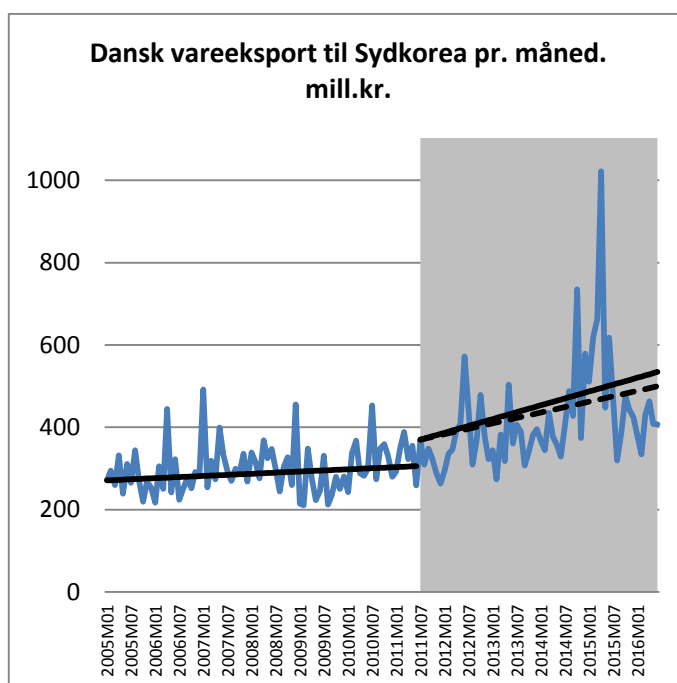
1. juli 2016 markerede 5-årsdagen for ikrafttræden EU-Korea frihandelsaftale og dermed også tidspunktet, hvor langt hovedparten af told på handel med EU oprindelse var udfaset. Enkelte produkter, herunder især landbrugsprodukter (eksempelvis ris flere mejeri- og kødprodukter) ligger under for et længere udfasningsforløb på henholdsvis 7, 10 og 15 år. Hertil kommer at enkelte for Korea særligt sensitive produkter er omfattet af et kvotesystem (herunder kartoffelstivelse).

Effekten af EU-Sydkorea frihandelsaftalen har været betydelig. EU's eksport til Korea er siden aftalens implementering vokset med 55 pct. Omvendt er den koreanske eksport til EU i samme periode dog kun vokset med 5 pct. Forklaringen på den store forskel tilskrives blandt andet af det forhold, at en ikke ubetydelig del af den koreanske produktion af eksempelvis elektronik og biler er blevet flyttet enten til billigere områder, eksempelvis Vietnam for elektronikens vedkommende eller til Østeuropa for bilernes vedkommende. Hertil kommer, at den økonomiske vækst i Europas har været underdrejet i de år aftalen har været implementeret.

Ubalancen i den overordnede samhandel benyttes af koreanerne i de løbende forhandlinger med EU om aftalens tilpasninger i et forsøg på at opnå mere gunstige betingelser for Korea og koreanske virksomheder.

Danske virksomheder har ifølge opgørelser fra EU ikke været de bedste til at udnytte aftalen. For Danmark ligger udnyttelsesgraden ifølge EU kun på 60 pct. i 2015. Dette er en stigning på ca. 6 pct. i forhold til året før, men et stykke under gennemsnitlige udnyttelsesgrad for samtlige EU lande på 68,5 pct. Lande som vi normalt sammenligner os med kan fremvise følgende gennemsnitlige udnyttelsesgrader: Sverige: 63 pct., Holland: 60 pct., Finland: 47 pct., Frankrig: 59 pct., Tyskland: 76 pct.

Alligevel tyder udviklingen i dansk vareeksport på, at frihandelsaftalen har haft stor betydning. I perioden 2005 til medio 2011, hvor aftalen trådte i kraft, udviklede dansk vareeksport til Sydkorea sig kun svagt. Dette skyldtes til dels finanskrisen, men alligevel er det tydeligt, at både niveauet og vækstraten efter 1. juli 2011 har været markant højere, jf. figuren. Dette gælder selv når der ses bort fra de måneder med ekstraordinær eksport (jf. striplet

linje).

Således ville den trendmæssige vareeksport til Sydkorea i 2015 uden en FTA have været 3,9 mia.kr., mens den trendmæssige udvikling med FTA'en er mellem 5,7 mia.kr. og 6,1 mia.kr. Isoleret set har FTA'en dermed løftet dansk vareeksport omkring 2 mia.kr. i 2015, svarende til 50 pct. i forhold til den trendmæssige udvikling uden en FTA. Den øgede vareeksport til Sydkorea skønnes at have skabt omkring 1000-1500 fuldtidsjobs i Danmark. I hvilken udstrækning FTA'en har påvirket nettobeskæftigelsen i Danmark kræver derimod en større analyse, som også inddrager importsiden og eventuelle ændringer i Danmarks handelsmønster som følge af FTA'en.

Udnyttelsesgraden svinger meget fra sektor til sektor. For så vidt angår danske landbrugs- og fødevarer virksomheder er udnyttelsesgraden på 97,3 pct. mens industrien kun kan fremvise en udnyttelsesgrad på 51,5 pct. Baggrunden for den relativt lave udnyttelsesgrad er især danske SMV'ers manglende kendskab til aftalens modaliteter samt den kendsgerning, at kun direkte afskibninger mellem EU og Korea er omfattet af aftalen.

7. Økonomisk samarbejde med Nordkorea

Nordkorea har i mange år været underlagt sanktioner fra det internationale samfunds side pga landets atom- og missilprogrammer, hvilket generelt har hæmmet et normalt økonomisk samarbejde med Nordkorea. Landet er økonomisk tilbagestående og helt afhængig af samhandlen med Kina. For 2015 skønnedes således det nordkoreanske BNP pr. indbygger at være på 1.013 USD, mod 25.162 USD i Sydkorea.

Sydkorea har opretholdt omfattende økonomiske sanktioner mod Nordkorea siden 2010, hvor 46 sydkoreanske søfolk mistede livet i forbindelse med sænkningen af flådefartøjet Cheonan. I den seneste tid er relationerne yderligere forværret:

- Som reaktion på den nordkoreanske atomprøvesprængning i januar 2016 traf Sydkorea i februar 2016 beslutning om at lukke industrikomplekset Kaesong i Nordkorea. Komplekset husede produktion på vegne af 124 sydkoreanske fremstillingsvirksomheder, der benyttede sig af arbejdskraft fra ca. 55.000 nordkoreanere. Nordkorea gennemførte sin femte atomprøvesprængning i september 2016.
- Den 8. marts 2016 vedtog FN's Sikkerhedsråd skærpede sanktioner mod Nordkorea. Sydkorea og andre lande, herunder EU, har efterfølgende tillige suppleret med yderligere unilaterale sanktioner.

Sikkerhedssituationen og nordkoreanske militære provokationer har traditionelt haft lille, hvis overhovedet nogen indvirkning på aktiemarkederne, der som hovedregel er kommet sig hurtigt.

8. Projekter og udviklinger i pipeline

- Styrket og udvidet dansk-koreansk strategisk partnerskab med udgangspunkt i ny handlingsplan der forventes endosseret under statsministerens kommende besøg. Planens nøglesektorer omfatter viden og teknologi, innovation, landbrug og fødevarer, det maritime område, sundhed og velfærd, forsvarsindustri, infrastruktur, miljø og energi samt kultur og livsstil.

- Åbning for importen af dansk oksekød, hvilket forhåbentligt finder sted i løbet af 2017, muligvis ifm miljø- og fødevareministeren forventede besøg i Korea.
- Etablering af flere on- og offshore vindfarme herunder såvel i bjergene i den østlige del af landet men også i havet ud for øen Jeju's kyst samt på vestsysten.